

Engelsiz İleF

Türkiye, Bakanlar Kurulu'nun 14 Temmuz 2009 tarihinde aldığı 27288 sayılı kararıyla "Engellilerin Haklarına İlişkin Uluslararası Sözleşme"ye taraftır .

Sözleşmeyle, engelliğe ilişkin konuların sürdürülebilir kalkınmayla ilgili stratejilerin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmasının önemine vurgu yapılmış, engellilerin toplumun refah ve çeşitliliğine yaptıkları ve yapabilecekleri olumlu katkıları ve engellileri insan haklarını ve temel özgürlükleri tam kullanmaya ve topluma tam katılmaya teşvik etmenin onların toplumsal aidiyetlerine, toplumun insani, sosyal ve ekonomik yönden kalkınmasına ve yoksulluğun azalmasına katkıda bulunacağı kabul edilerek anlaşmaya varılmıştır.

Taraf devletler sözleşmede belirtilen amaçları gerçekleştirmek için acil, etkin ve uygun tedbirleri almayı taahhüt eder. Bunlar arasında "engelli bireylerin kapasiteleri ve katkılarına ilişkin bilinç yaratmak", bunu yaparken de "Tüm kitle iletişim araçlarında engellilerin işbu Sözleşme'nin amacına uygun bir yaklaşımla tanımlanmasını cesaretlendirmek" de vardır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Arasında İşbirliği Protokolü, 03.06.2011 tarihli 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 04.11.1981 tarihli 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca oluşturulmuştur.

Protokolün " tarafların yükümlülükleri" başlıklı 6. Maddesinin Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Yükümlülükleri arasında (c maddesi); "Engellilere yönelik ulaşılabilirlik düzenlemelerinin, Bakanlık desteğinde hazırlanan ve Türk Standartları Enstitüsü Kurumu tarafından onaylanan standartlara bağlı kalınarak, üniversitelerde hayata geçirilmesi yönündeki faaliyetleri teşvik etmek de sayılmaktadır.

Eşit, erişilebilir ve engelsiz yaşam bir insan hakkıdır. Kişiyi engelli yapan şey, fiziksel organlardaki farklılıklar değil, toplumdaki düzenleme ve önyargılardır. Örneğin kişinin gözlerinin görmemesi, okuyacağı kitaplar yalnızca mürekkep baskılı olduğunda, kullanacağı yazılımlar erişilebilir olmadığında, gideceği yerlere yalnızca kör olduğu için alınmadığında bir engel haline gelir. Diğer birinin kulaklarının duymaması, dilediği iletişim kanallarını kullanması önlendiğinde, aradığı bilgiler işaret dili veya altyazıyla da kendisine sunulmadığında bir engellilik olur.

Sakatlığı bir engel haline getiren şey, kişinin bireysel özelliklerinden çok, çevresel düzenleme, tutum ve önyargıların oluşturduğu bariyerlerdir. Engelsiz bir yaşam, kişinin farklılıklarını bir engel haline getiren her türlü somut ve soyut sınırlamaların ortadan kalkmasından geçer. Kişiyi engelli yapan çevresel düzenleme ve tutumların değişmesi halinde, bireyin fiziksel ve zihinsel farklılıkları engel değil insan çeşitliliğinin bir sonucu haline gelecektir.

Erişilebilirlik, engelsiz yaşamın temel yöntemidir.

Herhangi bir alanda yapılan düzenlemenin engelli bireylerin de ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılmasıdır. Burada erişilebilirliği sağlamanın ön şartı, kişinin farklılıklarının bir anormallik ve eksiklik olmadığını benimsemektir. Bu içselleştirildiğinde ancak kabul edilir. Bir yazının mürekkep baskılı okunması kadar Braille alfabesiyle okunması da aynı derecede normal karşılandığında

içselleştirme gerçekleşmiş olacaktır. **Çünkü erişilebilirlik bir ayrıcalık değil haktır.** Bir yaşam alanında erişilebilirliğin sağlanması, ekstra lüks bir masraf olarak değil, yapılan işin olmazsa olmazı olarak görülme zorundadır.

Eşitlik; kişilerin farklılıklarından dolayı ayrı muamelelerle karşılaşmaması demektir. Her bireyin farklı fiziksel ve zihinsel özelliklerinin ona farklı avantaj ve dezavantajlar getirebilme olasılığı doğaldır. Fakat bireyler bu özellikleri nedeniyle farklı muamelelere uğrayıp ayrımcılık yaşıyorsa orada eşitsizlik vardır. Engellilere yapılan da bir ayrımcılıktır.

Engellilere yapılan eşitsiz muameleler, farklılıkları nedeniyle ayrımcılığa uğrayan toplumun diğer kesimlerinden ayrı tutulamaz. Ayrımcılık her grup için bir insan hakkı ihlalidir. Bu nedenle toplumsal eşitsizlikler tüm kesimlere tanınabilecek haklarla ortadan kaldırılmalıdır.

Türkiye'nin lisans eğitimi veren ilk iletişim okulu olan Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi olarak işte tam da bu sebeplerden dolayı engelli öğrencilere yönelik çalışmalara önem verilmektedir.

Fakültemizin fiziki koşulları engelli öğrenci ve bireyler için kullanılabilirlik bağlamında elverişli hale getirilmiştir. Rampalar, engelli tuvaleti, kılavuz çizgiler, asansör vb düzenlemeler bu çerçevede hayata geçirilmiştir.

Halen görme engelli üç öğrencimiz öğrenim görmekte olup, dijital ortama aktarılmış ders materyalleriyle öğrenimde erişilebilirlikleri sağlanmaktadır. Fakültemiz Engelsiz Birim Koordinatörü Uzman Hatice Kurt, İşaret Dili Tercümanı Oya Tanyeri ile birlikte ortak bir sosyal sorumluluk projesi geliştirerek, Anıtkabir web sayfasının bir bölümündeki içerikleri engelsiz erişime uygun hale getirmiş, sesli betimleme ve işaret dili ile çevirilerini gerçekleştirmiştir.

Ankara Üniversitesi'nin 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Uyum Programı çerçevesinde ilk kayıt olan öğrencilere gösterilmek üzere Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının üç gün boyunca yaklaşık 8 bin yeni öğrenciye izlettirdiği Yeni Yönetmelik Videosu'nun işitme engelliler için altyazı ve işaret dili ile çeviri prodüksiyonları Fakültemiz stüdyolarında akademik personelimiz tarafından gerçekleştirilmiştir.